

TÜRKİYEDEKİ YÜKSEKÖĞRETİMDE UYGULAMALARININ MUHASEBE EĞİTİMİNE ETKİLERİ

Selami GÜNEY*

Murat BAŞ**

ÖZ

Teknolojinin yaygınlaşmasıyla artan bilgi kaynakları ve bilgiye ulaşmadaki kolaylık üretimden tüketime, sağlıktan eğitime kadar birçok alanda ülkeleri köklü değişikliklere itmektedir.

Bilginin çok olmasının yanında asıl önemli sorun o bilginin kullanılmasına yönelik çalışmalarda ortaya çıkmaktadır. İşletmelerin yönlendirilmesinde gerekli olan bilgiyi kullanacak olan bireylerin yetiştirilmesi için oluşturulan eğitim kurumları işletmelerin bu ihtiyacına ne ölçüde cevap verebilmektedir?

Muhasebe eğitiminde var olduğu düşünülen sorunlar bu çalışmada 3 bölüm halinde ele alınmıştır. İlk bölümde eğitim sisteminde var olan ve tüm eğitimi etkilediği gibi muhasebe eğitimini de etkileyen eğitimin genel sorunları tartışılarak bu sorunların muhasebe eğitimine etkileri ele alınmıştır.

İkinci bölümde ise üniversiteler temelinde var olan ve İşletme, İktisat ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerini de etkileyen eğitim ve öğretim sorunları üzerinde durularak bunun muhasebe eğitimine etkileri üzerinde durulmuştur.

Son bölümde ise muhasebe eğitiminde muhasebeden kaynaklanan gerek ders içeriği gerekse ders öğretim araçları ve akademik takvimi yönünden sorunlar ele alınmış ve belirlenen sorunlar hakkında çözüm önerileri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe eğitimi, muhasebe sorunları

Jel Kodlama: A2, M41

THE EFFECTS OF THE APPLICATIONS FOR HIGHER EDUCATION ON THE ACCOUNTING EDUCATION

ABSTRACT

Sources of information increasing with the development of the technology and the easiness of reaching information drive countries to make fundamental changes in many areas from production to consumption and from health to education.

Besides too much information available, the most important problem arises in the studies related to the use of that information. To what extent can educational institutions founded to train individuals who will use the necessary information for guiding the businesses fulfill this need of the businesses?

This study consists of three parts. In the first part of the study, the emphasis has been placed generally on the significance of the role of universities in educational activities with the aim of identifying the problems occurring during these activities.

The second part has focused on the educational activities at the Faculties of Business Administration, at the Faculties of Economics and at the Faculties of Economics and Administrative Sciences and on the accounting education, which is the main topic of this study.

In the last part, the problems occurring in the accounting education have been mentioned and some suggestions about the solutions have been made.

Keywords: Accounting Education, Problems of Accounting

Jel Classification: A2, M41

*Doç.Dr. Erzincan Üniversitesi, İ.İ.B.F, İşletme Bölümü, slmguney@hotmail.com

**Arş.Gör., Erzincan Üniversitesi, İ.İ.B.F, Sağlık Kurumları Bölümü,

GİRİŞ

21. yüzyılın ortaya koyduğu en önemli olgu olan küreselleşme ülkelerin yapı taşı oluşturulan birçok kurumu da etkileyerek dönüşüme zorlamaktadır. Günümüzde bilgi çağı da denilen bu duruma adapte olmayı başaran ülkeler rakip olarak gördükleri diğer ülkeler karşısında önemli avantajlar elde etmektedirler.

Eski dünya olarak bilinen dünyada gücün kaynağı olarak görülen olgular bir bir ortadan kalkmakta ve yerini daha iyi yetişmiş insan gücüne dayalı olarak gelişen bilgi çağının öğeleri olan kalifiye insan gücüne bırakmaktadır.

Bu amaçla ülkeler bu yeni duruma adapte olabilmek için araştırma ve geliştirme olarak tanımladığımız innovasyona daha çok yatırım yapmayı tercih etmektedirler. Araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yürütmek için bilgiyi doğru kullanabilen iyi yetişmiş insan gücünün oluşumunda eğitimin ne kadar önemli olduğu bilinen bir gerçektir.

Günümüz dünyasında artık ne iş olsa yaparım savı yerini her işi yapmam şekline dönüşmüştür. Bu durum insanların alacakları eğitimin onların kariyer planlamasında ne derece önemli olduğunun bir göstergesi olarak görülmelidir.

İnsanların kariyer planlamasında büyük öneme sahip olan eğitim kurumları acaba ne derece bu isteğe katkıda bulunabilmektedir? İnsanların hayatlarını etkileyecek boyutta önemli bilgiler sağlayan öğretim kurumları, özellikle de yükseköğretim veren üniversiteler bu sorumluluklarını ne ölçüde yerine getirmektedir?

Üniversiteler bünyesinde açılan fakülte ve yüksekokullar gerek fiziki şartları gerekse ders içerikleriyle insanların kariyer planlamasına ne ölçüde katkı yapabilmektedir?

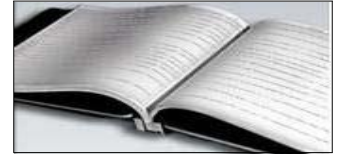
İş piyasasının istediği nitelikleri taşıyan insan gücünün yetiştirilmesine fakülteler ve yüksekokullar ne derece cevap sunabilmektedirler?

Bu çalışma Türkiye’de lisans düzeyinde muhasebe eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında var olduğu düşünülen sorunlara dikkat çekmek amacıyla yapılmıştır.

I. TÜRKİYEDE ÜNİVERSİTE KAVRAMI

Üniversite, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 3. maddesinde “Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip yüksek düzeyde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayım yapan; fakülte, enstitü, yüksekokul ve benzeri kuruluş ve birimlerden oluşan bir yükseköğretim kurumudur” şeklinde tanımlanmaktadır.

Ayrıca Türk Dili Kurumu (TDK) sözlüğünde ise üniversite kavramı “Bilimsel özerkliğe ve kamu tüzel kişiliğine sahip, yüksek düzeyde eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve yayım yapan fakülte, enstitü, yüksekokul vb. kuruluş ve birimlerden oluşan öğretim kurumu” olarak tanımlanmaktadır:

Gerek TDK gerekse 2547 sayılı Yüksek Öğretim kanununun 3. Maddesi incelendiğinde her iki kurumun yaptığı tanımın ortak olduğu görülür. Bu tanımlar ışığında üniversitelerin genel amaçları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Teknik ve bilimsel bilgi düzeyini geliştirmek,
- Toplumun gereksinim duyduğu alanlarda yüksek düzeyde kalifiye eleman yetiştirmek,
- Öğrencilerin entelektüel gücünü ve kültürünü arttırarak, onların özgür düşünceli, araştırmacı ve yaratıcı niteliklere sahip kişiler olarak yetişmesini sağlamak
- Hizmetinde bulunduğu toplumun ortak kültür ve standardını yükseltmektir.

Üniversiteler söz konusu amaçlara ne kadar ulaşmaktadır veya bu amaçların gerçekleşmesi için ne tür çalışmalar yapmaktadır? Türkiye’deki yüksek eğitim ve öğretim çalışmalarının hangi seviyede olduğunun belirlenmesinde bu tür sorgulamaların yapılması hem üniversitelerin gelişimine hem de gelecek dönemlerdeki yükseköğretim planlamasına büyük katkılar sağlayacaktır.

1863 yılında Darülfünun olarak başlayan ve 1933 yılında İstanbul Üniversitesi adını alarak Türk eğitim hayatına giren üniversite kavramı 2014 yılı itibarıyla nasıl bir gelişim göstermiş, ülkenin gerek ekonomik gerekse sosyal ve kültürel açıdan kalkınmasına ne tür katkılar sağlamıştır? 2014 yılı itibarıyla toplamda 175 sayısına ulaşan bu kurumlar kendilerinden beklenen sorumlulukları ne derece başaramaktadırlar? (Durmuş, 2011,13)

Sorun üniversite sayısında artış olması değil artan üniversitelerin niteliklerinin istenen düzeyde olmamasıdır. ABD’de 1870’lerde üniversite sayısı 250, öğrenci sayısı ise 63.000 kişi civarındaydı. 1945 yılında ise yükseköğretim kurumlarının sayısı 1768’e çıkarken öğrenci sayısı da 1.677.000’e yükseldi. (Balaban, 2012,31)

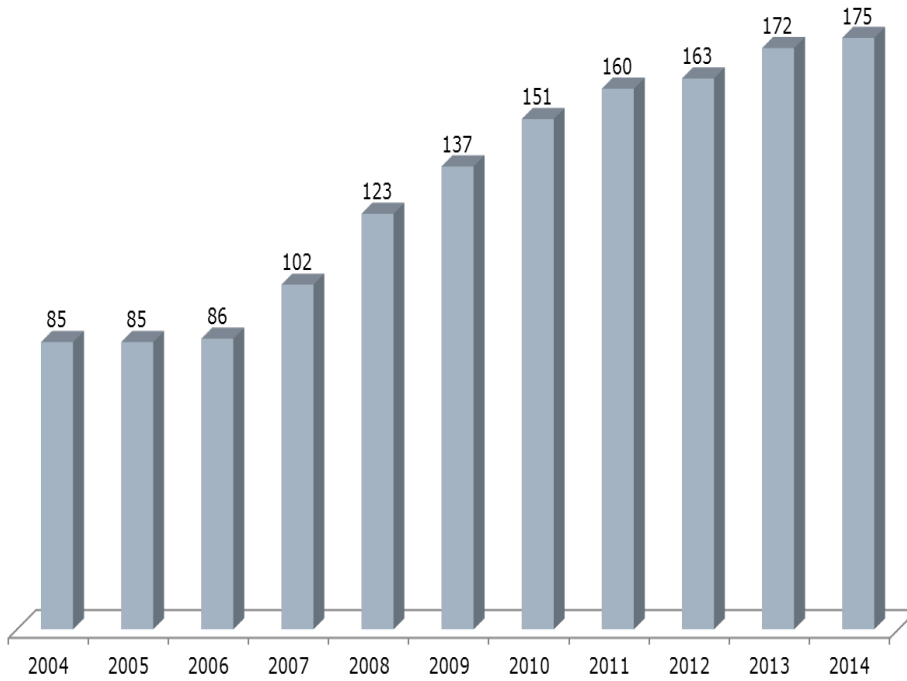
Dünyada üniversite olgusunun yükselmesinde en başta zikredilen ABD’de üniversitelerin gelişimi dikkate alındığında ülkemiz açısından birçok sonuca varabiliriz. Balaban, bu konuda yazmış olduğu bir makalede “ ABD,1800’de 6,65 milyar dolarlık yıllık gayrisafi yurtiçi hâsılasını 1900’de 376 milyara çıkarmayı başaracaktı. Bu zenginleşme kendisini modern bürokratik anonim şirketler bünyesinde sermayenin yoğunlaşması olarak ortaya koyacak ve buna mukabil artan sınıai işletmelerin eğitimli eleman ihtiyacı, üniversitelerin kapılarını o ana kadar görülmemiş ölçüde elit-dışı sınıflara açacaktı. Bu bağlamda vurgulanması gereken bir konu Avrupa’nın aksine Birleşik Devletler’de yerleşik bir çiraklık geleneğinin olmaması: Okul diploması sanayileşme sürecinin daha ilk başlarından itibaren, fabrika emeğinin kontrolü için gerekli mühendis/işletmeci açığının karşılanmasının yegâne yolu haline geldi. Önceki dönemde güneyli toprak sahiplerinin ve kentli burjuvazinin kendine ayrıcalık yaratma amacıyla kullandığı üniversiteler, sermaye birikiminin devamı için ilk defa çalışan kitlelerin eğitimini üstlendi. Öğrenci profiinin değişmesine paralel olarak, sanayi ve iş çevrelerinin üniversitelere ilgisi 1900’lerden sonra ivmelenerek arttı. Bu nedenle Massachussets Institute of Technology (MIT) ve Stanford University gibi araştırma temelli akademik kurumların kurulmasının bu döneme denk gelmesi tesadüf değil” şeklinde açıklamaktadır.(Balaban,2012,30) Başlangıçta aristokrasinin bir imtiyazı olarak görülen

üniversiteler ilerleyen zamanda ortaya çıkan iş gücünü karşılamakta bir araç olarak görülmektedir. Türkiye’de ise üniversiteler iş üretmek yerine işsiz üretmekten öteye geçememektedir.

Türkiye örneğinde olduğu gibi gelişmekte olan ülkelerin sorunlarının temelinde yatan en büyük etken planlamaya gereği gibi önem verilmemesidir. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar geçen sürede kurulan üniversitelerin kuruluş süreci incelendiğinde bu sorunun cevabı kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Şekil – I incelendiğinde Türkiye’de var olan üniversitelerin kuruluş süreçleri açıkça ortaya konmaktadır.

Şekil – I: 2004-2014 arasında Üniversite Sayılarındaki Artış

(OSYM, 2014)

Cumhuriyetin kuruluşundan 1978 yılına kadar geçen süreçte ülke genelinde var olan üniversite sayısı 19’dir. 1982 yılında bu sayı yaklaşık % 50 artışla 27’ye 1992 yılında yaklaşık % 100 artışla 53’e 2001 yılında yaklaşık olarak %50 artışla 76’ya 2006 yılında yaklaşık %20 artışla 93’e 2014 yılında ise yaklaşık %90 artışla bu sayı 175’e ulaşmıştır. Üniversite sayısındaki bu artışı izah edebilmek oldukça güçtür. Özellikle 2006-2014 döneminde üniversite sayısı iki katından fazla artmıştır. Bu bağlamda cevaplanması gereken soru bu artışta hangi parametrelerin etken olduğudur. Geçen 8 yıl içerisinde acaba hangi büyük değişimler olmuş ve bunun neticesinde bu üniversiteler açılmıştır? Yoksa geçmiş yıllarda açılması gereken üniversiteler çeşitli sebeplerden dolayı açılmamış da bu yüzden mi bu kadar üniversite birdenbire açılmıştır? Bu kararları verirken devlet hangi ölçekleri kullanmıştır? Acaba 50 yıl sonrası için ülkenin hangi meslek dalında ne kadar meslek mensubuna ihtiyacı vardır? Bu ve benzeri sorulara verilecek cevaplar mevcut mudur?

Ülkemizde 1978 yılında 19 olan üniversite sayısının yetersiz olduğu ve yıllar itibarıyla bu sayının artmasının kaçınılmaz olduğu bir gerçektir. Ancak 2006-2014 döneminde açılan üniversitelerde bir üniversitenin açılabilmesi için gerekli olan asgari şartlar dikkate alınmış mıdır?

Günümüzde yaşanan yüksek eğitim sorunlarının temelini de 8 yıl içinde açılan ve herhangi bir planlamaya dayanmadığı ortada olan üniversite sayısındaki artış oluşturmaktadır.

Bir insanın hayatında 20-30 yıl çok önemli olabilir. Ancak devletlerin varlığını sürdürmelerinde bu süreler pek de uzun sayılmaz. Onun için ülke yöneticilerinin geleceğe ait ortaya koydukları perspektifler çerçevesinde yaptıkları planlamalarla ülkenin ihtiyaçları ortaya çıkmaktadır. Yıllardır yüksek eğitimdeki sıkıntıların aşılması ve milyonlarca sayıya ulaşan ve okumak isteyen gençlerin bu isteklerinin karşılanması bir zorunluluktur. Ancak gerekli altyapı oluşturulmadan bir üniversitede olması gereken asgari şartlar sağlanmadan üniversite açmak sadece mevcut sorunlara yenilerini eklemekten başka bir sonuç doğurmaz. Bugün ülkemizde varolan 175 üniversitenin birçoğu yeterli sayıda öğretim elemanına sahip olmadığı için öğretim elemanları ağır ders yükü altında ezilmekte asıl görevleri olan akademik çalışmalarına yeterince zaman ayıramamakta bunun sonucunda da eğitim ve öğretim faaliyetlerinden istenen verim alınmamaktadır.

Oysa devlet mekanizmasında ileriye dönük projeksiyonlar zamanında yapılmış olsaydı bu üniversiteler belki de daha önce açılacak ve şu anda ortaya çıkan birçok soruna yaşanmamış olacaktır.

II. TÜRKİYEYÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRETİM SİSTEMİNİN GENEL SORUNLARI

1-Kampüs Sorunu: Temelde üniversite eğitiminin özel de ise muhasebe eğitiminde ortaya çıkan sorunların kaynağı tüm üniversite birimlerini bir arada toplamak gayesiyle oluşturulan kampüslerdir. Askeri kışla mantığı ile oluşturulan ve dış çevreyle herhangi bir bağı olmayan bu yapı gerek üniversitede okuyan gençlerin gerekse de öğretim üyelerinin buldukları çevreden izole edilmiş bir hayat sürmelerine ve buna bağlı olarak ta içinde yaşadıkları toplumun sorunlarına uzak kalmalarına sebebiyet vermektedir. Üniversitelerin kuruluş amaçlarının en başında buldukları toplumun sorunlarına çözümler üretmek gelmektedir. Oysa bu kampüs duvarlarıyla çevrilmiş dış dünyayla bağlantısı kesilmiş olan akademisyenler her türlü ihtiyaçlarının karşılandığı bu yapılarda toplumun sorunlarından uzakta yaşamakta ve var olan sorunlara da ilgisiz kalmaktadırlar.

2- Yerleştirmeye Esas Alınan Puan Türünün Yanlılığı: Yükseköğretim kurumlarına yerleşmek için başvuran adaylar ilgi ve yeteneklerine uygun bir bölüme yerleştirilme arzusunda iken sonuçta bu özelliklerine uygun olmayan bölümlere yerleşebilmektedirler. Örneğin: Sosyal bilimler ağırlıklı okuyan bir öğrencinin Eşit ağırlık puanı ile öğrenci alan bir bölüme yerleşmesi.

3-Bağlı Değerleme Sistemi: Eğitim bireyin bazı davranışlarını değiştirmek, onda var olmayan bazı davranışları kazandırmak amacıyla yapılır. Verilen eğitimin sonunda bireyin davranışlarında istenen yönde değişiklikler olması beklenir. (Temel, 2010, 1)

Bağlı değerlendirme, öğrencinin başarısını, öğrencinin içinde bulunduğu sınıftaki diğer öğrencilerin başarı düzeyleri ile bağlantılı şekilde ortaya koyan, dolayısı ile belirli bir

dersi alan öğrencileri 100 üzerinden aldıkları sayısal notlara göre değil, bu notları, öğrencinin o dersi alan grup içinde gösterdiği performansa göre bağıl nota dönüştürerek değerlendiren ölçüttür. Baykul, 2001, 5)

Bağıl değerlendirme öğrencinin birebir derse ilgisini ölçmede yeterli olmayıp öğrencinin başarı veya başarısızlığını sınıfa bağlayan bir sistemdir. Bu da öğrencinin derslere gereken ilgiyi göstermesini engellemekte ve öğrencilerin arkadaş ortamını zedelemektedir

4- Teknik Donanım Yetersizliği: Herhangi bir plana bağlı olmaksızın onlarca üniversitenin aynı anda kurulması beraberinde ister istemez birçok sorunun ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bir yere binalar yapmak üniversite kurmuş olmak anlamına gelmez. Özellikle yeni kurulan üniversitelerde bu durumu gözlemlemek için büyük bir çaba harcamaya gerek yoktur.

5- Öğretim Elemanı Sayısındaki Yetersizlik: Akademik eğitimin şartlarından birisi de fakültelerde yürütülen derslerin o dersle ilgili akademik eğitim almış, akademik eğitimin gerektirdiği bilgi, deneyim ve disipline sahip kişilerce yürütülmesi gereğidir. Onlarca üniversitenin açılmasına bağlı olarak bir anda fakültelerde dersleri verebilecek yeterli akademik eğitim almış öğretim elemanı sıkıntısı çekilmeye başlandı. Bunun sonucu olarak dersler üniversitelerin bulunduğu illerde akademik yeterlilikten uzak kişilerce verilmeye veya açılması elzem olan derslerin öğretim elemanı bulunamaması nedeniyle açılmamasına yol açtı.

III. TÜRKİYEYÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRETİM SİSTEMİNDEKİ SORUNLARIN MUHASEBE EĞİTİMİNE YANSIMALARI

II. Bölümde açıklanan yükseköğretimdeki sorunların muhasebeye eğitimine nasıl etkisi olduğu bölümde maddeler halinde ele alınacaktır.

Kampüs Sorunu: Özellikle ülke ekonomisinin can damarını oluşturan ticari ve sanayi faaliyetlerle ilgili işletmelerin organizasyonu, pazarlama, muhasebe, insan kaynakları v.b sorunlarına çözümler üretmek amacıyla 1959 yılında 7334 sayılı kanunla İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi kurulmuştur. (Hakan 1982, 231) Kampüsleşme ile birlikte ticari faaliyetleri izlemenin uzağında kalan bu fakülteler bu uzaklaşmanın bir sonucu olarak adında yer alan ticari kelimesini 1982 yılında çıkarılan 2809 sayılı kanunla kaldırmış ve İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi adını almıştır. (<http://www.mevzuat.gov.tr/Mevzuat/Metin/1.5.2809.pdf>). 2000'li yılların başında Yeditepe Üniversitesi bünyesinde Ticari Bilimler Fakültesi adıyla yeni bir fakülte kurulmuştur. Günümüzde birçok eğitim kurumundan mezun olan ve işsizlik sıkıntısı çeken mezunların olması normal karşılanabilir. Ancak ülkedeki ticari faaliyetleri yürütmek ve yeni iş sahaları açmada rol alması beklenen İ.İ.B.F (İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi) mezunlarının işsiz olması ayrıca üzerinde durulması gereken bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kampüsleşme sonucu ticari hayattan elini çeken bu fakülteler neticesinde girişimcilikten haberi olmayan, herhangi bir işletme görmeden mezun olan bireylerin teoride kalan bu bilgilerini günlük hayata uygulayamamaları yüzünden 400.000 işsiz mezun ile işsizler ordusunda önemli bir halka oluşmaktadır. 2012 yılından bu yana İİBF'den mezun olanların sayısı 1.5 milyona dayanmıştır. Bunlardan 400 bin kişi hâlâ

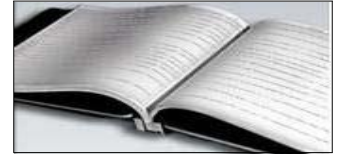
İşsizdir İİBF mezunlarına her yıl yaklaşık olarak 50 bin kişi eklenmektedir. (<http://www.aksam.com.tr> 22.05.2015)

Kampüsleşmenin sonucu olarak muhasebe dersleri de teori ağırlıklı işlenir bir hal almakta sonuçta öğrenciler sanal işletmeler ve onlara ait sanal muhasebe kayıtları ile mezun olmaktadır. Öğrenciler aldıkları muhasebe eğitimini uygulamalarını görme şansları olmadığı için, bu durum onlarda mezun olduklarında güven kaybı yaşamalarına yapabilecekleri basit işlerden bile kaçınmalarına sebep olmaktadır.

2- Yerleştirmeye Esas Alınan Puan Türünün Yanlılığı: İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerindeki ders müfredatları incelendiğinde öğrencilerin dersleri takip edebilmeleri ve derslerden istenen verimin alınabilmesi için bu programları seçen öğrencilerin belirli bir düzeyde matematik bilgisine ve analitik yorum yapabilme özelliklerine sahip olmaları gerekmektedir. Oysa eşit ağırlık puan türüyle öğrenci alan bu fakülteye kayıt yaptıran öğrencilerin büyük bir bölümü YGS’de (Yüksek Öğretime Giriş Sınavı) matematik testinden soru cevaplamadan bu bölümlere gelmektedirler. Matematik bilgisi olmayan bir öğrencinin müfredatta yer alan sayısal derslerde başarı şansı düşmektedir. İ.İ.B.F temel ders olan muhasebe dersinin öğrenciler tarafından benimsenmesine ve öğrencilerin başarılarının düşmesine sebep olmaktadır.

3-Bağlı Değerleme Sistemi: Bağlı değerlendirme aynı düzeyde fakat öğrencilerinin bir bölümü paralı bir bölümü de parasız okuyan fakültelerde öğrenciler arasında bir rekabet ortamı oluşturarak başarı ortalamasını yüksek tutmak amacıyla geliştirilmiş bir yöntemdir. Ancak üniversitelerin yaygınlaşması ile birlikte bu dengenin kurulması artık imkansız hale gelmiştir. Ayrıca üniversitelerde yer alan bölümler üniversitelerin tanınırlığı ve eğitim verme düzeyine bağlı olarak farklı puan aralıklarında öğrenciler almaktadırlar. Mevcut olan ve açılmakta olan tüm üniversitelerin açtıkları ilk bölüm İ.İ.B.F olmaktadır. Bu da farklı seviyedeki öğrencilerin aynı bölümleri okumalarına sebep olmaktadır. Gereğinden fazla olan bu fakülteler sonuçta puanların düşmesine bu da seviyenin düşmesine sebep olmaktadır. Seviyenin düşüklüğü ile birlikte bağlı not sisteminin uygulanması öğrenciler arasında ters oranda rekabete yol açmakta buna bağlı olarak öğrenciler düşük not ortalamaları ile dersten geçmektedir. Muhasebe gibi temel derslerde öğrenciler sınıf ortalaması çok düşük olduğu için bazen bir veya iki soru cevaplamak suretiyle dersten kolayca geçebilmektedirler.

4- Teknik Donanım Yetersizliği: Üniversitelerin kuruluş amaçlarından biri de hatta en önemlisi iş dünyasının gerek duyduğu kalifiye eleman ihtiyacını karşılamaktır. Bu beklenti İ.İ.B.F için daha yüksektir. Günümüzde bilgisayar teknolojisinin girmediği sektör kalmamıştır. Ancak İ.İ.B.F ‘de okuyan öğrencilerin büyük bir bölümü bilgisayarla tanışmadan mezun olmaktadır. Muhasebe dersi için söz konusu durum irdelendiğinde sadece 4.sınıfta öğrencilere bilgisayarlı muhasebe dersi verilmektedir. Öğretilen birçok program ise şu an geçerliliği olmayan programlardan oluşmaktadır. Oysa Muhasebe ve onunla bağlantılı tüm derslerin bilgisayar ortamında verilmesi gerekir. Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığına bağlı

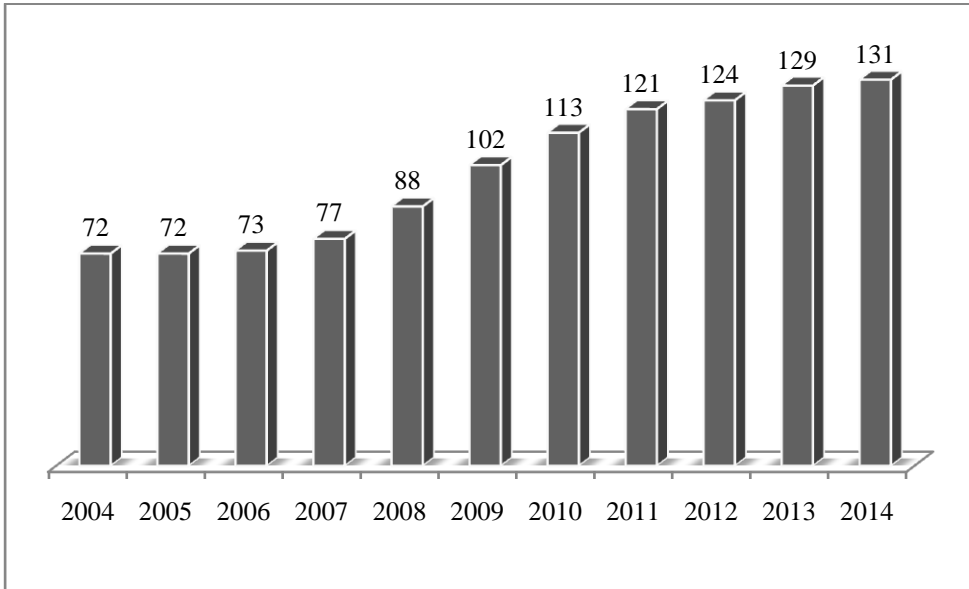

okullarda uygulanan her öğrenciye tablet verilmesi ve sınıflara akıllı tahta uygulaması İ.İ.B.F, İşletme, İktisat, Siyasal ve Ticari Bilimler Fakültelerinde de bir an önce başlatılmalıdır.

5-Fakülte Sayısındaki Artış: Üniversite sayısındaki artışa paralel olarak artan fakülte sayısı akademik kadroları yetersiz olan üniversiteleri daha zor durumda bırakmıştır. Bu durum fakültelerde derslerin akademik düzeyde yeterli eğitim almamış kişilerce verilmesine yol açmıştır.

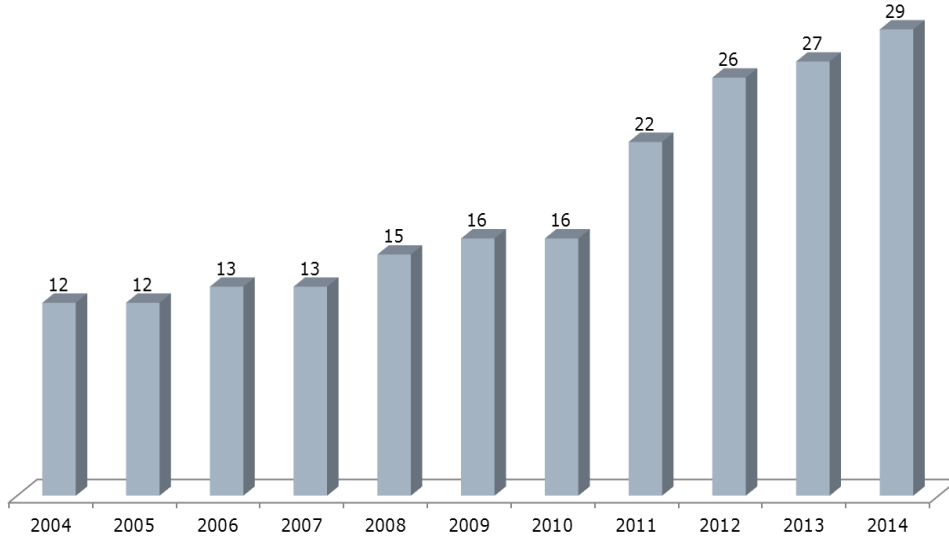
Grafik: II ve III ile bağlantılı olarak Tablo I ve II incelendiğinde üniversitelerdeki öğretim elemanı yetersizliğinin ne düzeyde olduğu açıkça görülecektir.

Şekil – II: 2004-2014 arası İ.İ.B.F sayısındaki artış

(ÖSYM, 2014)

Şekil – II yıllara göre Türkiye’de açılan İ.İ.B.F sayılarını göstermektedir. Söz konusu grafiğe göre 2004 yılında 72 olan İ.İ.B.F sayısı yıllar itibarıyla büyük oranda artmıştır. 2004 yılında 72 olan bu sayı 2007’den sonra katlanarak 2014 yılında yaklaşık % 100 ‘e yakın bir artışla 131’e ulaşmıştır.

Grafik – III: 2004-2014 Arası İşletme Fakülte Sayısındaki Artış

(ÖSYM, 2014)

Grafik III, 2004 -2014 yılları arasında Türkiye’de kurulan İşletme Fakültelerinin sayısını göstermektedir. Türkiye’de İ.İ.B.F sayısında görülen ani artışı İşletme Fakültelerinde de görmek mümkündür. 2004 yılında 12 olan fakülte sayısı 2010 yılında 16’ya, sadece 4 yıl gibi kısa bir süre sonra ise bu sayı yaklaşık olarak % 100 artışla 2014 yılında 29’a ulaşmıştır. Fakülte sayısındaki bu artışlar öğrenci sayısında da artışa yol açmıştır.

6- Öğretim Elemanı Sayısındaki Yetersizlik: Akademik eğitimin şartlarından birisi de fakültelerde yürütülen derslerin o dersle ilgili akademik eğitim almış, akademik eğitimin gerektirdiği bilgi, deneyim ve disipline sahip kişilerce yürütülmesi gereğidir. Onlarca üniversitenin açılmasına bağlı olarak bir anda fakültelerde dersleri verebilecek yeterli akademik eğitim almış öğretim elemanı sıkıntısı çekilmeye başlandı. Bunun sonucu olarak dersler üniversitelerin bulunduğu illerde akademik yeterlilikten uzak kişilerce verilmeye veya açılması elzem olan derslerin öğretim elemanı bulunamaması nedeniyle açılmamasına yol açtı.

Tablo – I: 2004-2014 Arası Öğretim Elemanı Dağılımı

Unvan \ Yıllar	Prof. Dr.	Doç. Dr.	Yrd. Doç. Dr.	Diğer	Toplam
2004	785	332	1.159	2.102	4.378
2005	821	421	1.294	2.109	4.645
2006	834	376	1.365	2.134	4.709
2007	889	451	1.451	2.255	5.046

2008	923	513	1.695	2.329	5.460
2009	942	578	1.776	2.321	5.617
2010	988	681	1.868	2.344	5.881
2011	1.068	714	2.071	2.653	6.506
2012	1.073	810	2.385	2.763	7.031
2013	1.122	992	2.581	2.850	7.545

(ÖSYM, 2014)

2004-2014 yılları arasında yaklaşık olarak %300 artış gösteren öğrenci sayısına karşılık öğretim elemanı sayısında nasıl bir değişim yaşanmıştır? Tablo II, 2004-2014 yılları arasında öğretim elemanı sayısındaki artışa dikkat çekmektedir. 2004 yılında 756.091 öğrenciye karşılık toplamda 4.378 öğretim elemanı mevcuttur. Başka bir deyişle bir öğretim elemanı başına 172 öğrenci düşmektedir. Bu oranın akademik ünvanlı öğretim üyesi sayılarına oranlandığında daha da arttığı görülür. Tabloya göre 963 öğrenciye bir profesör, 2277 öğrenciye bir doçent, 652 öğrenciye ise bir yardımcı doçent düşmektedir.

2005 yılında öğrenci sayısı 808.155'e ulaşırken öğretim elemanı sayısı ise 4.645 olmuştur. Söz konusu oranlar ise 984 öğrenciye bir Profesör, 1919 öğrenciye bir doçent, 624 öğrenciye bir yardımcı doçentin düştüğü görülür. Bu oranlar yıllar itibarıyla değişimler göstermekle birlikte eğitim ve öğretim açısından kabul edilebilir sınırlardan çok uzaktır.

2014 yılında ise 7.545 öğretim elemanına karşılık öğrenci sayısı 1.872.874 olmuştur. 2014 yılında 1.669 öğrenciye bir profesör, 1.887 öğrenciye bir doçent, 657 öğrenciye bir yardımcı doçent düşmektedir.

Öğretim üyesi açığının bu kadar fazla olması Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından bölüm açmada aranan şartların esnek olmasından kaynaklanmaktadır. Bölüm açmak için 3 yardımcı doçent kadrosunda akademisyene sahip olmak yeterli görülmektedir. Hatta bu akademisyenlerin o bölümde okutulacak derslerle ilgili akademik eğitim almasına bile gerek yoktur. Şartların bu kadar esnek olması nedeniyle her fakülte yeni yeni bölümler açmakta ancak ilerleyen dönemlerde derslerin artmasıyla birlikte yeni akademisyenler bulunamadığı için akademik temayüllerin aksine akademisyenler eğitimini almadıkları dersleri yürütmek zorunda kalmaktadırlar.

7- Öğrenci Sayısındaki Artış: Birbiri ardına açılan yeni fakültele verilen kontenjanlar bir anda muhasebe eğitimi alan öğrenci sayısını geometrik şekilde artırmıştır. Artan kontenjanlar beraberinde bölümlere yerleşme puanlarını da düşürmüştür. Aşağıda verilen Tablo II'deki yıllara gören öğrenci dağılımı incelendiğinde bu durum açıkça görülecektir.

AKADEMİKBAKİŞ DERGİSİ

Sayı: 51

Eylül – Ekim 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN: 1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

www.akademikbakis.org

Tablo – I: 2004-2014 Arası Fakülteleere Göre Öğrenci Dağılımı

Fakülteler Yıllar	İ.İ.B.F			İktisat Fak.			İşletme Fak.			Siyasal Bil.Fak.			Ticari Bil.Fak.			Toplam		
	Y*	M**	O***	Y	M	O	Y	M	O	Y	M	O	Y	M	O	Y	M	O
2004	29.231	21.904	125.543	55.909	12.495	187.389	45.617	26.499	245.607	721	898	3.674	212	-	392	131.690	61.796	562.605
2005	31.199	21.466	133.538	59.432	14.692	196.739	46.342	28.735	270.210	692	732	3.548	217	-	608	137.882	65.625	604.648
2006	32.105	20.856	143.815	73.840	13.542	232.639	63.099	31.424	326.079	680	705	3.551	833	239	3.119	170.557	66.766	709.203
2007	30.408	22.499	150.360	73.037	14.246	254.136	56.571	30.290	363.504	759	686	3.554	450	286	3.259	161.225	68.007	774.813
2008	33.281	23.018	157.728	67.679	16.228	261.317	49.258	40.617	382.455	772	647	3.681	638	413	3.442	151.628	80.923	808.623
2009	45.879	27.204	174.477	101.838	20.608	329.645	67.282	45.872	501.541	861	558	4.000	832	527	3.727	216.692	94.769	1.013.394
2010	51.676	29.424	195.764	42.538	21.575	422.016	25.076	50.365	643.130	905	702	4.232	685	636	3.760	120.880	102.702	1.268.902
2011	59.141	31.463	220.090	36.272	27.421	445.146	20.531	78.098	692.159	924	713	5.463	765	702	3.785	117.633	138.397	1.366.643
2012	61.935	30.789	249.366	27.572	26.571	473.587	18.066	70.446	771.488	1089	682	5.025	787	594	3.943	109.449	129.082	1.503.409
2013	68.228	36.437	272.842	24.761	35.734	540.489	17.231	83.750	811.871	1478	804	6.571	798	520	4.160	112.496	124.445	1.635.933

Y*= Yeni Kayıt olan

M**= Mezun

O***= Okuyan

(ÖSYM, 2014)

AKADEMİKBAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 51

Eylül – Ekim 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

www.akademikbakis.org

Tablo - II incelendiğinde Türkiye’de muhasebe eğitimi veren fakültelerdeki öğrenci sayısının yıllara göre nasıl bir dağılım gösterdiği açıkça görülmektedir. 2004 yılında İ.İ.B.F, İşletme, İktisat, Siyasal Bilgiler ve Ticari Bilimler Fakültelerinde 131.690 yeni kayıt, 61.796 mezun, 562.605 okuyan öğrenci bulunmaktadır. Söz konusu durum 2005’de 137.832 yeni kayıt, 65625 mezun, 604.648 okuyan; 2006 yılında ise 170.557 yeni kayıt, 66.766 mezun, 709.203 okuyan şeklindedir. 2009 yılında okuyan 1.013.394, mezun 94.769, yeni kayıt 216.692’ye ulaşmıştır. Öğrenci sayısı 2009-2014 dönemini içeren 5 yıllık bir süreçte büyük bir sıçrama göstererek yaklaşık %50 artmıştır.

2004 yılı baz alınarak bir kıyaslama yapıldığında 2014 yılında öğrenci sayısı 2004’e göre yaklaşık 3 kat artış göstermiştir. Başka bir deyişle artış %300 civarındadır.

6- Öğrenci Seviyesindeki Düşüklük: Üniversitelerde eğitim alacak adayların verilecek akademik eğitime uyum sağlaması için yükseköğretim öncesi aldığı eğitim ile belirli bir seviyeye gelmiş olması gerekir. Bunu ölçmede kullanılan YGS sınavlarında özellikle muhasebe eğitimi veren bu fakülteye yanlış puan türü kullanılarak öğrenci alınması ve yüksek kontenjanlar sebebiyle girişin bu kadar kolay olması gibi sebeplerle özellikle yeni kurulan üniversitelere yerleşen öğrencilerin eğitim seviyesinin düşüklüğüne bağlı olarak akademik eğitimden istenen başarı da sağlanamamaktadır. Türkiye olarak herkesin üniversite okuması gerekli midir sorusuna bir an önce cevap bulunması gerekir.

7- Ders Müfredatlarındaki Karmaşıklık: Türkiye’de İ.İ.B.F, İşletme, İktisat, Siyasal, Ticari Bilimler Fakülteleri mezunlarının birçok alanda çalışabilir olması nedeniyle ders müfredatları da ona bağlı olarak çeşitlilik arz etmektedir. Örneğin Eğitim Fakültesinde okuyan bir öğrencinin amacı öğretmen olmak ve Tıp Fakültesinde okuyan bir öğrencinin amacı ise doktor olmaktır. Böyle olunca da ders müfredatı eğitim fakültesi öğrencisi ise öğrencinin öğretmen olmasını sağlayacak şekilde, eğer tıp öğrencisi ise doktor olmasına katkı sağlayacak içerikte olmaktadır. Oysa muhasebe eğitimi veren fakültelerde okuyan öğrenciler hemen hemen tüm kamu ve özel kuruluşlarda çalışma imkanına sahiptirler. Bu durum öğrenciler için avantaj olarak görülmesine rağmen ders müfredatlarında belirli bir bütünlük sağlanamamasının da en büyük sebebidir. Söz konusu fakültelerden birinden mezun olan bir öğrenci ister muhasebecilik yapabilir, isterse pazarlamacılık yapabilir veya idari hakimlik yapabilir. Bu karmaşık durum beraberinde de ders müfredatında karmaşıklığa sebebiyet vermektedir.

7-Teori Ağırlıklı Eğitim: İ.İ.B.F, İşletme, İktisat, Siyasal, Ticari Bilimler Fakültelerinde okuyan öğrencilerin en büyük handikapı fakültelerinde gördükleri derslerin uygulamasını yapamamalarıdır. Bunda birçok sebep rol oynamakla birlikte en büyük etken öğrenci sayısındaki fazlalıktan dolayı her öğrenciye staj imkanı sağlanamamasıdır. Ayrıca staj imkanı sağlansa bile bunun denetimi yapılamamaktadır. Bu durumun önüne geçilebilmesi için derslerin Vaka incelemesi şeklinde oluşturulacak örnek olay incelemeleri şeklinde yürütülmesi sağlanmalıdır.

AKADEMİKBAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 51

Eylül – Ekim 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

www.akademikbakis.org

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de yükseköğretimin en büyük sorunu olarak planlama eksiliği göze çarpmaktadır. Günümüzde yükseköğretimin sorunu olarak ortaya çıkan birçok sorunun temelinde planlama noksanlığı yatmaktadır. 50 yıl bir insan hayatında çok önemlidir. Oysa devletlerin hayatında 50 yıl çokta önemli değildir. Bu sebeple devletlerin eğitimde, ekonomide, sanatta v.b alanlarda uzun dönemli planlamalar yapması bir zorunluluk olarak görülmelidir. Planlama yapılması hem devlet yönetimi açısından kolaylık sağlamakta hem de günümüzde yaşanan birçok sorunun yaşanmamasına da sebep olmaktadır.

Türkiye’de yükseköğretime olan talepleri göz önüne alarak daha önceleri açması gereken üniversiteleri zamanında açmayıp birden bire onlarca üniversite açılınca sorunlarda kaçınılmaz olarak kendini göstermektedir.

Çalışmada söz edilen sorunların çözümü için aşağıdaki önerileri sıralamak mümkündür.

1-Özellikle ekonomik hayatın içerisinde olması gereken bu fakültelerin kendilerinden beklenen fonksiyonları icra edebilmeleri için kampüs döngüsünden kurtarılması gerekir. Belki bir Kimya, Fen, Edebiyat Eğitim v.b fakülteler bir kampüs içerisinde toplanabilir. Ancak ticaretin içinde olması ve ekonomiye yön vermesi gereken bu fakültelerin şehrin merkezinde toplanması hem ticari hayatın yönlendirilmesinde hem de öğrencilerin ticari hayatı tanımalarında büyük katkılar sağlayacaktır. Böylece akademisyenler en iyi öğrenme yöntemlerinden biri olan gözlem metodunu daha rahat kullanabilecek ve oluşabilecek sorunlara daha kalıcı ve etkin çözümler sağlayabileceklerdir. Sosyal hayattan kopmadıkları için öğrencilerin yeni fikir üretmeleri daha kolaylaşacak belki de şu an yaşanan işsizlik sorunu büyük oranda aşılabacaktır.

2-Artan üniversite sayısına bağlı olarak artan fakülte sayısı beraberinde bir üniversiteye yerleştirmede esas alınan puanların düşmesine yol açmıştır. Özellikle sayısal ağırlıklı eğitimin verildiği bu fakültelerde istenen başarı oranının sağlanabilmesi için yerleştirmeye esas alınan puan türü eşit ağırlıktan Türkçe-Matematik (TM)’ye dönüştürülmelidir. Matematikten net yapmadan gelen bir öğrenciye İstatistik veya Muhasebe öğretmek çok kolay olamamaktadır.

3-Bir üniversite kurmak bir bölgeye yeni binalar yapmaktan ibaret değildir. Üniversiteden beklenen faydanın elde edilebilmesi için o üniversitelerin çağın gerektirdiği teknik donanımlar ile donatılması ayrıca öğrencilerin ders dışındaki vakitlerini daha verimli kullanmaları için gerekli altyapıların bir an önce oluşturulması gerekir. Bu amaçla üniversitelerin bulunduğu Sivil Toplum Kuruluşları(STK) ile gerekli temaslar sağlanarak yöre halkının üniversitelere sahip çıkmaları sağlanmalı ve STK’lar vasıtasıyla üniversitelerin teknik donanım eksikliklerinin giderilmesine katkı vermeleri sağlanmalıdır. Ayrıca eğitime %100 destek kampanya çerçevesinde eğitime yapılan yardımların vergi indirimine tabi olduğu anlatılarak bu süreç hızlandırılabilir. Milli Eğitim’de uygulanan her öğrenciye bir tablet kampanyası özellikle bu fakültelere kayıt yaptıran öğrenciler için uygulanmalı ve böylece birçok dersin bilgisayar

AKADEMİKBAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 51

Eylül – Ekim 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

www.akademikbakis.org

ortamında yapılması sağlanarak mezun olan öğrencilerin sadece teorik eğitim ile yetinmemeleri sağlanabilir.

4-2006-2014 döneminde yaklaşık olarak 100 civarında üniversite açılması beraberinde akademisyen sıkıntısını ortaya çıkarmıştır. Her meslekte olduğu gibi eğitim mesleğinde de işin uzmanlarınca verilmesi istenen ve beklenen bir durumdur. Ancak ortaya çıkan bu sıkıntının giderilmesi için özellikle büyük üniversitelerin belirli bir zaman dilimi için örneğin akademik personel sayısı belirli bir düzeye ulaşınca kadar lisans öğrencisi almayarak akademisyen yetiştirmeye yönlendirilmesi daha uygun olacaktır.

5-Öğrenci seviyesinde yaşanan düşüklüğü gidermek hem bugün için hem de gelecek açısından çok önemli bir olgudur. Geleceği teslim etmek amacıyla eğitilen gençlerin daha iyi eğitim almaları ülkenin geleceğinin de daha parlak olacağı anlamına gelmektedir. Bu amaçla bu yıl tıp ve hukuk fakültelerine uygulanması düşünülen taban puan uygulamasının bir an evvel diğer fakültelere de uygulanması elzemdir. Bu sayede hem eğitimde kalite artacak hem de belirli seviyede puan alamayan gençler bu sayede kendilerini mesleki eğitime yönlendirecek ve böylece akademik eğitimde belirli bir seviye yakalama şansına sahip olacaktır.

6-Daha önce belirtildiği gibi İşletme, İ.İ.B.F, İktisat, Ticari Bilimler ve Siyasal Bilgiler fakülteleri bir nevi Türk eğitim sisteminde joker vazifesi görmektedirler. Açılmaları için ekstra yatırımların gerekmemesi bu fakültelerin daha kolay açılmasına sebep olmaktadır. Mezunların hemen hemen her iş kolunda çalışabilmesi beraberinde ders müfredatlarında da çeşitliliği getirmektedir. Ders müfredatlarında belirli bir birlikteliğin sağlanabilmesi için bölümlerin daha spesifik açılması gerekir. Öğrenci İşletme bölümünü değil de Muhasebe bölümünü tercih edebilmelidir. Böyle olursa ders müfredatındaki bu belirsizlik giderilmiş ve müfredatta birliktelik sağlanmış olabilir.

7- Türk Eğitim Sisteminin en büyük handikaplarından biri teorik eğitimin pratiğe dönüştürülememesidir. Mesela bir tıp öğrencisi mezun olduğunda hemen stajyer doktor olarak göreve başlayabilmektedir. Oysa bir İşletme mezunu mali müşavir olmak istese önce staja başlama sınavını geçmeli sonra 3 yıl staj yapmalı ve bitirme sınavlarını verdikten sonra ancak mali müşavir olabilmektedir. Staj süreleri incelendiğinde en fazla stajın avukatlıkta 18 ay diğerlerinde 1 yıl olduğu ama işletme v.b fakültelerden mezun olanların ise 3 yıl staj yaptıkları görülmektedir. Stajın 3 yıl olmasında müfredat birliğinin olmaması en büyük etkidir. Bu durumun aşılabilmesi için tecrübeli akademisyenlerden oluşturulacak komisyonlar tarafından verilen teorik eğitimin pratiğe dökülmesini sağlayacak vaka örnekleri hazırlanmalı vaka analizi için dersler konulmalıdır.

AKADEMİKBAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 51

Eylül – Ekim 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

www.akademikbakis.org

KAYNAKÇA

Albez Abdulkadir, Bilici Nilgün (2012) “Meslek Yüksekokulları Muhasebe Öğrencilerinin Mesleğe Bakışları: Atatürk Üniversitesi’nde Bir Araştırma” Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2012 16 (3): 383-398

Ayhan, Hakan(1982), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt: 15 Sayı: 2

Balaban, Utku (2012), “Türkiye’de Yükseköğretim Reformu ve ABD’de Endüstri- Üniversite İlişkisinin Tarihi”, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 67 (4), 25 – 61.

Bilgin, Vedat(2009), “Türkiye’de Üniversite Sorunu ve Üniversite Çalışanları Üzerine Bir Araştırma”, Türk Eğitimsen Yayınları.

Bülbül Okan Güray 16.09.2014 <http://www.aksam.com.tr/yazarlar/issiz-iibflilerin-sayisi-90-ulkenin-nufusunu-asti/haber-339049> (23.05.2015)

Günay, Durmuş ve Günay, Aslı (2011), “1933’den Günümüze Türk Yükseköğretiminde Niceliksel Gelişmeler”, Yüksek Öğretim ve Bilim Dergisi, 1 (1), 1 – 22.

Hacırüstemoğlu, Rüstem (2008), “ Bilgi Çağında MuhasebeEğitimi”, Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi (MODAV), 10(3), 1-6.

Korkut, Hüseyin (2003), “Türkiye’de Cumhuriyet Döneminde Üniversite Reformları”, Milli Eğitim Dergisi, 160 (Güz), 1 – 13.

Küçükahmet, Leyla(1999), “Öğretimde Planlama ve Değerlendirme”. Alkım Yayınları, İstanbul.

Özçelik. D. Ali (1988), “Ölçme ve Değerlendirme”, Anadolu Üniversitesi Yayınları No:191, Eskişehir.

AKADEMİKBAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 51

Eylül – Ekim 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

www.akademikbakis.org

Özdayı, Nurhayat (1999)., “ Bir Ölçme Aracında Bulunması Gereken Nitelikler.”Psikoteknik Ölçüm Uygulamaları. Editör: Ülkü Uzunçarşılı. Özel Basım, İstanbul.

Sargın, Sevil (2007), “Türkiye’de Üniversitelerin Gelişim Süreci ve Bölgesel Dağılımı”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3 (5), 133 – 150.

Tugay Osman, Ömürbek Vesile (2014), “Meslek Yüksekokullarında Verilen Muhasebe Derslerinin Uygulamada Kullanılma Düzeyi ve Yeterliliği Üzerine Bir Araştırma, Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Yıl: Ekim 2014 Cilt-Sayı: 7 (3) ss: 53-74

ÖSYM (2014), <http://www.osym.gov.tr/belge/yayinlari.html> (22.02.2015)

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2809.pdf> (16.09.2014) (22.05.2015)